

את הפרה לא תרמה...

מפרותיו מבלי שיגיש להן כמויות גדולות של תערובת.

הבה ונבחון את תפריטי ההזנה שלו בחדשי החורף. כבר הזכרנו לעיל שהפרות מקבלות בממוצע 35 קילו תחמיץ ליום. התחמיץ מוגש בארוחה אחת, לאחר חליבת הבוקר.

כל פרה מקבלת בארוחה אחת שחת כאוות נפשה. כ־40 אחוז משחת זו הנם מקצירה שנייה המוגשת על גבי השחת מן הקצירה הראשונה. להלן מובא תפריט לדוגמא, כיצד ניזונה פרה במשקו של רוי בשנה שעברה:

ק"ק חלב ליום	% שומן	ק"ג מזון מרוכז ליום	
25	4.1	1.35	פברואר
26.5	4.5	1.5	מרס
23	3.9	1.5	אפריל
21	4.0	0	מאי
30	4.2	0	יוני
27	4.2	0	יולי
25	3.0	0	אוגוסט
17.5	4.1	0	ספטמבר
12.5	4.3	1	אוקטובר
8	4.0	0.5	נובמבר
4	4.0	0.3	דצמבר

ס"ה תנובה ב־329 ימי חליבה:

שומן — 280 ק"ג, חלב — 6550 ק"ג.

ס"ה תערובת מזון מרוכז — 220 ק"ג.

נתונים אלה לקוחים מתוך גליונות הרישום של ההתאחדות מאותה הרפת.

התערובת שהוגשה היא מסחרית והכילה 14 אחוז חלבון כללי. כאשר נשאל רוי אם לדעתו יכולה תוספת של תערובת להביא לידי עלייה בתנובה, ענה: „ייתכן, אולם מרבית פרותי לא יאבו לאכול כמויות גדולות יותר של תערובת!“ *

* אנשי מערכת העתון האמריקאי יכולים לאשר את דבריו של האיכר כיון שלפני כעשר שנים הם נוכחו במי עיניהם כאשר פרותיו של מאקדונאלד פנו עורף למנת תערובת אשר הוגשה להן בחליבת הערב.

בממוצע ארצי מקבלת פרת החלב האמריקאית קילו מזון מרוכז על כל 3.5 קילו חלב שהיא מניבה. במקומות מסוימים מגיע היחס לכדי 1:1. להלן מובא דר"ח על בוקר המגיש לפרותיו קילו אחד תערובת לכל 22 קילו חלב שהן מניבות ומצבן הגופני של הפרות הוא מצויין.

כיצד הוא עושה זאת?

יהא לבכם סמוך ובטוח שהצלחה כזו לא הורגה בין לילה. לפני 29 שנים החל הדבר. אז הגישו לפרות קילו תערובת לכל 3 קילו חלב שהניבו. מאז, מדי שנה בשנה, חל שיפור מבחינה זו.

אין ספק כי שחת ותחמיץ חשובות, בתור ספת מרעה מצוין טומנים בחובם את הסוד של ההצלחה הזו. מדי שנה בשנה הקדיש רוי מקדור נאלץ את כל מרצו ומאמציו בזריעה, דישון, טיפול וקציר המספוא ב־520 הדונמים שלו. ורוי אינו סומך אך ורק על כוח שיפוטו הוא; עינו החדה בוחנת ללא הרף את פרותיו. הוא אומר: „אינך יכול לרמות פרה זמן רב. אם היא רובצת לצד מנת המספוא שהגשת לה, לא יידרש לך זמן רב על מנת לגלות במה לבה חפץ“.

שחת ירוקה ועדינה

אסמיו של רוי מלאים תמיד שחת עדינה, רבת עלים וירוקה אשר הוכנה ונבחרה בהקפדה רבה לפי טעמן של הפרות. חלקות המרעה שלו המדושנות כדבעי מצמיחות צירוף מאוזן של תלתן לאדינו ואיטן.

לאחר שהחל רוי בשנת 1949 להכין תחמיץ מגידולי שחת, הוא חדל כליל לגדל תירס. בתחילת העונה הוא מכין תחמיץ מ־300 טון גידולי שחת שהוקמלו בתוספת 13—14 קילו מלאסה לכל טון ירק. הפרות אוכלות תחמיץ זה בשיעור של 35 קילו ליום. בדרך כלל משמש כחומר גלם לתחמיץ ירק שקשה לייבוש (לצרכי הכנת שחת). שתלתן הלאדינו בו מרובה.

מושכל ראשון זה של מספוא גס מאיכות מעולה מאפשר לרוי לקבל תנובות גבוהות

לאדינו הוא משתמש בדשן 8—16—16. יסודות קורט מוסיף הוא מדי פעם לכל הדשנים המסחריים.

שיפון חרפי נזרע בשיעור של 6 קילו לדונם, בתור גידול כיסוי. הזבל זוכה במשק זה לטיפול קפדני ביותר. מזבלה מכוסה נמצאת במרחק של 10 מטרים מן הרפת, בה מוגן הזבל מפגעי מזג האוויר ומשטיפה. רצפת הבטון של המזבלה מקלה על העמסה מכאנית של הזבל.

מעדיף את תלתן הלאדינו

מה הוא זורע?

אם הכוונה היא לגידולי תחמיץ, שחת או מרעה, זורע רוי 250 גרם זרעי תלתן לאדינו ו־1 קילו זרעי איטן לדונם.

הזריעה היא בדרך כלל באביב. זריעת קיץ נעשית רק באותם השדות שהזריעה באביב אינה אפשרית בהם מפאת טובעניותם.

בתור גידולי כיסוי למספוא קיץ משתמש רוי ב־6.5 קילו זרעי שיפון חרפי, 1.5 קילו זרעי זון מקומי, וזורע תלתן ואיטן ביולי באותם השדות המיועדים לתחמיץ בשנה הבאה. לצרכי שחת זורע הוא 1 קילו זרעי זון, 0.5 קילו זרעי נחלית, וכ־40 גרם לדונם זרעי תלתן לאדינו בשלהי אוגוסט.

בזמן משתמש הוא מתוך כמה סיבות. הוא צומח וגדל משך העונה כולה. מנסיונו הוא נוכח לדעת שמהזון יכול הוא לקבל יבולים גבוהים יותר מאשר מן השיפון הסתווי בשלהי עונת המרעה. בשטחים מישוריים מסייעים צמחי הזון, בין אם הם מתים או חיים, למנוע את רביצת צמחי התלתן המבוגרים ועל ידי כך מסייעים הם להתפתחותם של נבטי התלתן הריבים.

גידול העזר עבור זריעת האביב מורכב מ־7.5 קילו שבולת שרעל ו־1.5 קילו זרעי זון.

חלק מן הקוראים וודאי יתהה על תערובות הזרעים כפי שצוינו לעיל, ובעיקר לגבי החשיר בות המיוחסת לאיטן ולנחלית. ומה בדבר הברור מית? רוי רוצה להגיש לפרותיו שחת עדינה הנוחה לייבוש. לדעתו מעדיפות פרותיו את הדגניים דקי הגבעולים. הברומית „פזיזה מדי” לדבריו של רוי. לדעתו דומה הברומית לקש

איכרים רבים וודאי יביעו את החשש שפרותיו של מאקדונלד דקות בשר הן. למעשה רחוק המצב מלהיות כזה. הפרות משגשגות על מנת המזון הזו. מצבן הגופני טוב עם צאתן למרעה והן מקיימות מצב זה אף לאחר מכן.

אין ספק שקיים קשר הדוק ואינטימי ביותר בין רוי ופרותיו; ואמנם כך הוא. משך 29 שנים נעדר בממוצע מ־3—4 חליבות משך השנה. יתר על כן, עזוריו היחידים במשק הם: בנו, כלתו ואמו. תלמיד בית ספר עוזר לו בימות הקיץ. קבוצה מאורגנת זו של חברי המשפחה מבוססת על יחסים מלאי הבנה ושיתוף פעולה. ללא כל ספק תורמים יחסים אלה להשגת התוצאות שתורארו לעיל.

הבה נחזור אל המספוא הגס המשובח. כיצד הוא מתקבל? ראשית עלינו לפנות אל הקרקע. רוי משתמש בכמויות גדולות של דשנים מסחריים וזבל אורגאני. בשנה שעברה הוא הוציא סך 1800 דולאר על דשנים. הוא הגיש לשדותיו 350 קילו מזון צמחים לכל פרה וזה מסתכם בטון אחד בערך של דשן 8—16—16 לכל ראש. בניגוד לדעה המקובלת משתמש רוי בדשן 1—2—2 עבור תלתן לאדינו. הוא סבור: אם החנקן שבפרש הפרות הרועות מסוגל לזרז גדיר לת הצמחים, הרי שאף לחנקן שבדשן הכימי תהא נודעת השפעה כזו.

לגידולי המספוא של האביב נותן רוי כ־4 טון זבל 36 קילו דשן 10—10—10 לדונם. גידולי האביב הללו מקבלים לאחר מכן דישון ראש בצורת דשן 8—16—16 בשיעור של 50 קילו לדונם; דישון ראש זה ניתן לשיעורים — בתחילת הקיץ ובשלהי הסתיו או בתחילת האביב. לגידולי קיץ, כשאין זבל אורגאני, מעניק הוא 45 קילו דשן 10—10—10 לדונם בשעת הזריעה וכן 23 קילו של 8—16—16 ו־13/4 טון זבל בסתיו.

10—10—10 בתור דשן ראש

שדות גידולי שחת המכילים למעלה מ־50 אחוז דגניים מקבלים 18—22 קילו דשן 10—10—10 לדונם בתור דישון ראש, לאחר הקציר הראשון. במקרה שהשדה מכיל 50 אחוז או יותר תלתן

ומהו עדרו של רוי מבחינה טיפוחית? רוי טוען כי את הישגו בצמצום מנת המזון המרוכז על אף תנובתן הגבוהה של פרותיו אין לזקוף לזכות פר מסוים. עדרו של רוי הינו עדר שפותח ורובה כולו בתוך תחומי המשק. מזה 20 שנה שלא הוכנסו למשק פרות מן החוץ. טיפוחו של העדר נעשה בכיוון עיצוב וגיבוש טיפוס מסוים וכן לשם השגת תנובות גבוהות.

במשק מאקדונאלד מגדלים פרות חילופין רק מבנותיהן של הפרות הזקנות. על ידי כך ניתן לערוך בירור לגבי כושר הבהמה לנצל ביעילות כמויות גדולות של מספוא גס.

הזנת העגלות

עגלות לגידול מקבלות מלידתן ועד לגיל של 6 שבועות 3–3.5 קילו חלב מלא ליום. מגיל של ששה שבועות ואילך מצמצמים בהדרגה את כמות החלב המוגמעת ובגיל של חדשיים ניזונה העגלה בתערובת עגלות מסחרית בלבד.

העגלה מתחילה לקבל שחת בגיל של חדשיים. יש להגביל את הכמות המוגשת, אחרת לא תיאכל מנת התערובת במלואה.

עגלות בנות 4–5 חדשים מוצאות למרעה. הן נהנות ממרעה טוב ואין הן מקבלות כל תוספת שהיא של תערובת.

בחורף מקבלות הבהמות הצעירות שחת כ־ צונן ונוסף לזאת כ־ 1/2 קילו תערובת ליום. עגלות שנולדו באביב מקבלות קצר יותר תערובת. בגדלו את בהמותיו בדרך זו מפתח בהן רוי תרגלי אכילה טובים אשר יהיו למועיל עם התבגרות העגלות.

ק. ב. קאנרי

(מתוך "הוארד'ס דיירימן", חוברת מאי 1957)

כבר בתחילת יולי. נוסף לכך הוא מאמין שהברור מית מהווה מתחרה רציני מדי עבור תלתן הלא־דינו בשדות המיועדים לתחמיץ. הוא טוען כי לדעתו אין כושר ההתחדשות של הברומית עולה על זה של האיטון.

והמרעה...

זכייתו של רוי בפרס הראשון בשנת 1956 עבור חלקות המרעה שלו מעידה ללא כל ספק על שפע האספקה המשובחת המצוי לפרותיו בקיץ.

ראשית כל שדות המרעה מרוכזים בקרבת הרפת. בכולם יש מי שתייה לבהמות. כבעייה הרצינית ביותר רואה רוי את התנודות בטיב המרעה. כדי להבטיח רמת טיב קבועה פחות או יותר, רועות פרותיו של רוי על שתי חלקות בבת אחת — האחת בראשית הצמיחה, בעוד שבשנייה הצמחים מבוגרים יותר.

באביב רועות הפרות על 100–120 דונמים מתוך החלקות שאך זה נזרעו. כ־50 דונם שירבולת שרעל מוכנים ללחיכה באמצע יוני. לאחר שנסתיימה הרעייה בשיבולת השועל מוכנים השדות שלוחכו באביב, קודם לכן, וכן השדות שנקצרו להכנת תחמיץ.

ללא תערובת בתחילת הקיץ

בחלקה הראשון של עונת המרעה אין מגישים כל תוספת של שחת או גרגרים. בשלהי אוגוסט מוציא רוי את הפרות מעל חלקות המרעה כ־6 שעות קודם החליבה כדי שיתעורר תיאבונן לאכול מעט שחת או תערובת בשעת הארוחה. מובן שהעיקר בשיטה זו הוא — רצונו העז של רוי שיהיה ברשותו מרעה ממדרגה ראשונה בכל עונות השנה.

אין צורך בשיכון, "מפואר" לפרות לייצור חלב טוב ונקי

במחקרים שבוצעו במשך שלוש שנים ע"י מומחי משרד החקלאות בארה"ב נוכחו שהגורמים המכריעים בייצור חלב בעל איכות טובה הם: שמירה על נקיון הבהמות, קירור מהיר ויסודי של החלב והקפדה מתמדת על תנאים היגייניים; לעומת זה אין חשיבות רבה לטיפוסי הבניינים, בהם משוכנות הפרות. שכלולים שונים לשם הקלת העבודה במשק החלב, כגון — עמדות חליבה מיוחדות ושיכון חפשי של הבקר בסככות אינם מעלים את זיהום החלב בבקטריות. ברוב המשקים, בהם נערכו התצפיות של המומחים, נוכחו שטיב החלב שופר בשיעור ניכר לאחר שהוכנסו השכלולים הנ"ל; באופן מיוחד הורגש שינוי זה לטובה במשקים שעברו משיטת השיכון ברפת הסטנדרטיות לשיכון חפשי בסככות.